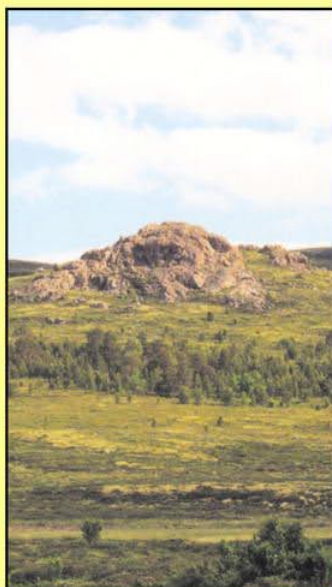

- www.rondanegeopark.no

Det gamle gruveløst ved Grdalsgruven. Foto BAF 2004.

Tollefshaugkyrkja. Foto BAF 2006.

forts: Turveg 1

Tverrgjelet - Fallet (Rv. 27)

For 2,5 mill. år siden startet istiden med gjentatte nedisninger og isavsmeltinger av Norge. Dette satte senere sitt preg på Grimsdalen med omgivelser. Store og sammenhengende dekker av morenemateriale gir mulighet for oppdyrking og seterdrift - for eks. Mesætri.

Under isavsmeltingen falt overflaten til innlandsisen mot nordøst ut fra et bresenter i Jotunheimen. Smeltevannet som fulgte breoverflaten fra vestsiden av Rondane, rant nordøst og nord for Rondane og inn i Grimsdalstraktene gjennom Haverdalen og selve Grimsdalen. Tallrike smeltevannsløp ble dannet, og de er spesielt godt utformet langs syd og østsiden av Mesæterhøe (1425 m o.h.). Her spylte vannmassene som fulgte iskanten, vekk løssavsetningene og utformet flere markerte, svakt hellende smeltevannsløp. Disse kan følges nær sammenhengende over til Folldalen.

Nedsmeltingen av innlandsisen fortsatte, og de markerte overløpsspassene henholdsvis vest (ca. 1100 m o.h.) og i øst (ca. 1050 m o.h.) for Grimsdalsgruven (1012 m o.h.) ble blottlagt. I passene er det dannet gjel og overløpsrenner mot Folldal. Breelavsetningene langs østsiden av Mesæterhøe mot Folldal er avsatt under isen i posisjoner hvor smeltevannet traff "vannspeilet" i innlandsisen på Folldalsiden. Etter at passene ble blottlagt dreide smeltevannet mot sydøst og fulgte iskanten rundt Streitkampen (1216 m o.h.).

Fram mot Fallet er det de store morenedekkete dalsidene som dominerer. Mot syd på begge sider av Storkringla (1380 m o.h.) ligger terrasseformete breelavsetninger avsatt av smeltevann som dels kom ut Haverdalen og dels gjennom Dørålsdalen. Sammen med de store terrasseformete avsetningene vest for Fallet, viser dette at betydelige vannmengder har rent ut mot Folldalen og dannet de søndre deler av de store grus- og sandavsetningene. Disse formene er omtalt under Grimsmoen.

Folks bruk av området har satt sitt preg på dalen. Fra Dovre fulgte ferdafolk stier og tråkk (råk) gjennom dalen til Folldal. Her var det arbeid å få i gruvene. Leveranser av mat, tømmer og trekull la grunnlaget for fraktruter gjennom dalen. Med hensyn til utfyllende opplysninger om kulturlandskapet i Grimsdalen vises det til kulturhistorisk rapport Grimsdalen nr 2 -2004.

Grimsdalen sett fra Tollefshaugen, Smeltevannsløp over sætertal til høyre. Foto BAF 2006.

